

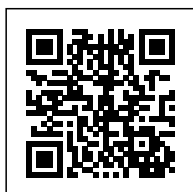

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VII. volební období

233/0

Návrh poslanců Stanislava Polčáka, Jana Farského a Marka Ženíška na vydání ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Polčák S., Farský J. a další
Doručeno poslancům: 13. června 2014 v 14:13

Návrh
ÚSTAVNÍ ZÁKON

ze dne 2014,

**kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů**

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

Čl. I

V čl. 84 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu dvanácti let.

(2) Soudce Ústavního soudu jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu. Nikdo nemůže být jmenován soudcem Ústavního soudu více než jednou.“

Čl. II

Přechodné ustanovení

Délka funkčního období soudce Ústavního soudu, který se ujal své funkce přede dnem nabytí účinnosti tohoto ústavního zákona, se řídí dosavadní právní úpravou.

Čl. III

Účinnost

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

1. Platná a navrhovaná právní úprava

Platná právní úprava:

Podle platné právní úpravy není vyloučeno, aby se tatáž osoba stala soudcem Ústavního soudu opakovaně. Opakovaný výkon mandátu není vyloučen ani fakticky s ohledem na skutečnost, že minimální věková hranice stanovená pro soudce Ústavního soudu činí 40 let. Nelze tak vyloučit případy, kdy bude jedinec soudcem Ústavního soudu jmenován dokonce více než dvakrát. Takový případ se nicméně dosud nevyskytl.

Z dosavadní ústavní praxe je však známo pět případů, kdy se tatáž osoba stala soudcem Ústavního soudu dvakrát. Stalo se tak v případě Pavla Rychetského, Ivany Janů, Jana Musila, Pavla Holländera a Vojena Güttlera. V čerstvé paměti je, že prezident republiky podnikl kroky k opakovanému jmenování soudců Miloslava Výborného a Jiřího Nykodýma, nezískal ovšem potřebný souhlas Senátu.

Největším nedostatkem stávající úpravy je samotná možnost opakovaného výkonu funkce soudce Ústavního soudu. Ta je zcela výjimečná i z komparativního hlediska, když existuje jen v několika málo zemích (např. Ázerbajdžán). Důvodem, proč se takový model v naprosté většině států neuplatňuje, spočívá v obavě z ohrožení nezávislosti soudců (*Ch. McMathias: „V amerických dějinách nalezneme celou řadu soudních rozhodnutí, která by sotva mohli vynést soudci, již by museli myslet na své znovuzvolení.“*)¹

Oprávněnosti této obavy bohužel nasvědčuje také postup Senátu, který nevyslovil souhlas s opakovaným jmenováním soudců Výborného a Nykodýma (viz výše), přičemž nepřilíš akcentovaným, byť patrně klíčovým argumentem byl jejich postoj ve věci posuzování ústavnosti zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.

Tím Senát zcela nepochybně vyslal silný signál směrem ke všem stávajícím soudcům, jakož i k osobám, jejichž jmenování soudcem Ústavního soudu v budoucnu přichází v úvahu, že jejich rozhodovací činnost se v případě snahy o opakované jmenování nemusí obejít bez následků. Přírozenou reakcí tak může být přizpůsobení rozhodovací činnosti názorům senátní většiny, což je v naprostém rozporu s požadavky na nezávislý a nestranný výkon funkce soudce Ústavního soudu.

Navrhovaná právní úprava:

Důvody, které byly předestřeny v předchozím oddílu, jednoznačně svědčí pro zrušení možnosti opakovaného výkonu funkce soudce Ústavního soudu toutéž osobou. To je také podstatou navrhované právní úpravy. Doprovází ji návrh na prodloužení funkčního období soudců Ústavního soudu, a to na 12 let (ze současných 10 let). Tato změna se jeví jako vhodná právě s ohledem na výše uvedené argumenty.

¹ Klíma, K. a kol.: Komentář k Ústavě a Listině. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, str. 652.

Navrhovatel zvažoval rozšíření návrhu této novely rovněž o jednoznačnou ústavní úpravu projednávání návrhů prezidenta republiky Senátem, a to s vědomím, že dosavadní ústavní úprava této materie je značně kusá a příslušná zákonná ustanovení (konkrétně § 6 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který Senátu stanovuje lhůtu k projednání v délce 60 dnů, po jejímž marném uplynutí se předpokládá souhlas Senátu s nominací prezidenta republiky) jsou některými představiteli právní teorie považována za protiústavní.

Po zvážení všech relevantních argumentů se nicméně přiklonil k možnosti dosáhnout této změny v průběhu legislativního procesu prostřednictvím jednoduchého pozměňovacího návrhu, bude-li na ní panovat po důkladném projednání, jaké si změna Ústavy přirozeně žádá, shoda.

2. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky i s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Předložený návrh ústavního zákona se netýká práva Evropské unie, předmět úpravy spadá do výlučné působnosti každého členského státu Evropské unie, návrh tak není ani v rozporu se závazky, vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, s obecnými zásadami práva Evropské unie ani s judikaturou Soudního dvora Evropské unie

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

Navrhovaná úprava nebude mít žádné dopady na státní rozpočet, rozpočty obcí a krajů ani jiné veřejné rozpočty, popřípadě na podnikatelské prostředí České republiky.

5. Předpokládané sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen.

II. Zvláštní část

K čl. I

Délka funkčního období soudců Ústavního soudu se prodlužuje na dvanáct let. Zapovídá se možnost opakovaného jmenování soudcem Ústavního soudu ČR.

K čl. II

Podle přechodného ustanovení se dvanáctileté funkční období uplatní až v případě soudců Ústavního soudu, kteří se funkce ujmou poté, co tato novela Ústavy nabyde účinnosti.

K čl. III

Účinnost tohoto zákona se navrhuje patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

V Praze dne 13. června 2014

Stanislav Polčák, v. r.

Jan Farský, v. r.

Marek Ženíšek, v. r.

Platné znění dotčených částí ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, s vyznačením navrhovaných změn

Čl. 84

(1) ~~Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu deseti let.~~ **Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu dvanácti let.**

(2) Soudce Ústavního soudu jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu. **Nikdo nemůže být jmenován soudcem Ústavního soudu více než jednou.**

(3) Soudcem Ústavního soudu může být jmenován bezúhonný občan, který je volitelný do Senátu, má vysokoškolské právnické vzdělání a byl nejméně deset let činný v právnickém povolání.